

BOSNA I HERCEGOVINA
VIJEĆE MINISTARA
DIREKCIJA ZA EKONOMSKO PLANIRANJE

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
САВЈЕТ МИНИСТАРА
ДИРЕКЦИЈА ЗА ЕКОНОМСКО ПЛАНИРАЊЕ

BOSNIA AND HERZEGOVINA
COUNCIL OF MINISTERS
DIRECTORATE FOR ECONOMIC PLANNING

OKVIR RAZVOJA

**Direkcija za ekonomsko planiranje
2014.-18.**

Sarajevo
Decembar/prosinac 2013.

Sadržaj

1. Uvod.....	4
Opis trenutnoga stanja sa 31.12.2013. godine.....	4
Nadležnosti Direkcije	5
Aktivnosti na implementiranju Okvira razvoja Direkcije	5
Obrazloženje predloženih rješenja	6
Financijska sredstva	7
Višegodišnje planiranje	7
Prelazak na rad uz manju pomoć eksternih eksperata - izlazna strategija	7
Ostale aktivnosti u DEP-u	7
Rizici	8
Evalucija Strateškog plana Direkcije 2014.-2018. godine	8
Prilog: Okvir za proračun DEP-a 2014.-2018.godine	8
2. Očekivane promjene u okruženju.....	9
3. Vizija, misija i vrijednosti	9
Vizija	10
Misija.....	10
Vrijednosti.....	10
Strateški ciljevi.....	10
4. Aktivnosti i pokazatelji uspješnosti.....	12
5. Područja istraživanja, organizacija i razvoj ljudskih potencijala	13
6. Zadaća će Direkcije biti u narednom razdoblju	14
Prilozi	15
Prilog 1.	16
1. Dobro upravljanje u Direkciji za ekonomsko planiranje (DEP)	16
1.1. Dobro upravljanje u EU	16
1.2. Otvoreni metod koordinacije.....	16
1.3. Dobro upravljanje - za realiziranje Strategije razvoja i Strategije socijalnog uključivanja BiH	16
1.4. Pregled nadležnosti različitih nivoa vlasti u području procesa socijalnog uključivanja.....	17
1.4.1. Nadležnosti državnog nivoa na području socijalnog uključivanja.....	17
1.4.2. Direkcija za ekonomsko planiranje BiH	18
1.4.3. Ministarstvo civilnih poslova BiH	18
1.4.4. Agencija za rad i zapošljavanje BiH	19
1.4.5. Ministarstvo za ljudska prava BiH	19
1.4.6. Direkcija za evropske integracije BiH	20
1.4.7. Ured koordinatora za reformu javne uprave (PARCO)	20

2. Političko odlučivanje i odgovornost entiteta u procesu implementacije strategije socijalnog uključivanja	20
2.1. Administrativni i koordinativni mehanizmi entiteta u procesu strateškog planiranja... 21	
2.2. Politički legitimitet kantona u procesu strateškog planiranja..... 22	
2.3. Administrativni i koordinativni mehanizmi kantona u procesu strateškog planiranja.. 23	
2.4. Politički legitimitet općina u procesu strateškog planiranja..... 23	
2.5. Administrativni i koordinativni mehanizmi općina u procesu strateškog planiranja.... 23	
3. Uvođenje dobrog upravljanja u proces kreiranja javnih politika u BiH..... 23	
3.1. Uvođenje dobrog upravljanja u proces pripreme strateških dokumenata - Definiranje strateških ciljeva razvoja na razini BiH/entitetima	23
3.2. Priprema akcionih planova na kantonalnim i općinskim nivoima	24
3.3. Uvođenje dobrog upravljanja u proces implementacije strateških dokumenata	24
4. Uvođenje dobrog upravljanja u proces monitoriga implementacije Strategije socijalnog uključivanja BiH	24
4.1. Monitoring implementacije strateških dokumenata na razini države..... 25	
4.2. Monitoring implementacije strateških dokumenata na razini entiteta u BiH..... 25	
4.3. Monitoring implementacije strateških dokumenata na razini kantona u BiH..... 25	
4.4. Monitoring implementacije strateških dokumenata na općinskom nivou..... 25	

Uvod

Okvir razvoja je razvojni dokument Direkcije za ekonomsko planiranje BiH (u daljem tekstu: Direkcije) nastao sa svrhom definiranja ciljeva srednjoročnog razvoja Direkcije, te naznačavanja smjernica za njihovo ostvarenje.

Dokument se odnosi na petogodišnje srednjoročno razdoblje od 2014. do 2018. godine. sa opisom smjera razvoja i razvojnih ciljeva i aktivnostima koje bi trebale omogućiti dostizanje zadanih ciljeva. Dokument također tretira i razvoj sektora strateškoga planiranja, ekonomskih analiza, monitoringa i evaluacije kao prevladavajućih aktivnosti koje se obavljaju u Direkciji.

Izrada ovog razvojnog dokumenta Direkcije potaknuta je činjenicom da je dosadašnji Plan strateškog razvoja Direkcije od 2011.-13.godine istekao (izrađen 2010. godine), te da je potrebno napraviti novi koji će uvažiti brojne promjene od institucionalnih, gospodarskih do društvenih koje su se dogodile, te apsolvirati organizacijske potrebe od kojih veoma ovisi rad Direkcije.

Rad na ovom dokumentu trajao je oko pola godine. Započeo je sredinom 2013. godine zajedno sa izradom plana rada za 2014. i izradom budžeta Direkcije za 2014. godinu, te prikupljanjem podataka za analizu stanja u Direkciji, kao evaluacijom dosadašnjeg Strateškog plana, a nastavio se provedbom analize stanja, pripremom i provedbom intervjua među djelatnicima Direkcije, te definiranjem razvojnih ciljeva, aktivnosti i pokazatelja uspješnosti u Direkciji.

U početku je na izradi dokumenta radila uža radna skupina, (Kolegij) da bi se u konačnici u raspravu uključili svi zaposleni putem pojedinačnih planova radova, ocjena o radu u proteklom periodu, te izradom plana rada institucije za tekuću godinu i naredne godine.

Razvojni dokument Direkcije je pripreman s namjerom da u njegovoj izradi sudjeluju svi na koje će se dokument odnositi i koji će ga morati provoditi, te je stoga važno da dokument razumiju i prihvate ga u potpunosti. Nastojalo se postići da on u što dužem vremenu vodi, a ne da ograničava rad, te je namjerno fleksibilno načinjen kako bi ostao aktualan neovisno o nepredvidivim okolnostima koje mogu nastupiti tijekom razdoblja njegova važenja.

Pristupajući izradi ovog razvojnog dokumenta, postojala je svijest o brojnim izazovima s kojima će se u budućnosti suočavati gospodarstvo i društvo Bosne i Hercegovine, njezino neposredno i šire okruženje. Uzimajući u obzir dobro upravljanje kao način efikasnog i transparentnog rada u institucijama poseban dio Okvira razvoja je posvećen dobrom upravljanju u Direkciji.

Opis trenutnoga stanja sa 31.12.2013.godine

Direkcija za ekonomsko planiranje počela je s radom 2006.godine, te su se stekli uvjeti da se izvrši promjena prvog Pravilnika o unutarnjoj organizaciji. Direkcija zapošljava 22 izvršitelja (18 državnih službenika i 6 namještenika), od 30 predviđenih Pravilnikom o unutarnjejoj organizaciji, što znači da Direkcija funkcionira s veoma malim brojem izvršitelja u odnosu na Plan rada za tekuću godinu i zadatke koje treba izvršiti.

Osim toga, u Direkciji je broj planiranih izvršitelja po važećem Pravilniku i broj zaposlenih vrlo mali u usporedbi sa sličnim institucijama u zemljama bližeg i daljnjeg okruženja. Direkcija je odgovorna za izradu niza specifičnih dokumenata za b-h. institucije, odnosno: kvartalne izvještaje o ekonomskim trendovima koji sadrže tromjesečne podatke, godišnje makroekonomske projekcije kao smjenice za Srednjoročni okvir rashoda (SOR), Ekonomsko-fiskalni program za tekuću godinu, te za izradu strateških dokumenata, za dokumente koji se rade ad hoc na zahtjeve Vijeća ministara BiH, Parlamentarne skupštine i ostalih institucija.

Prostorni smještaj je zadovoljavajući nakon preseljanja na lokaciju u Novom Sarajevu.

Strateški plan razvoja DEP-a 2014.-2016. daje pregled potreba i moguće pravce aktivnosti koji trebaju doprinijeti većoj efikasnosti uporabe finansijskih i ostalih resursa, radi ažurnog i kvalitetnog obavljanja poslova iz nadležnosti DEP-a.

Direkcija organizira rad na temelju svih važećih propisa.

Nadležnosti Direkcije

U obavljanju zakonom utvrđenih poslova, Direkcija djeluje u okviru šireg institucionalnog konteksta davatelja socio-ekonomskih podataka i obavještenja uključujući Centralnu banku BiH, agencije/zavode za statistiku, Upravu za indirektno/neizravno oporezivanje, Ured za reformu javne uprave i Direkciju za EU integracije, te ministarstva/javne agencije na državnoj i entitetskoj razini i razini Brčko Distrikta BiH, kao partner u procesu strateškog planiranja i korisnika dokumenata Direkcije.

U svezi obveza BiH u procesu EU integracija, Direkcija će imati užu profesionalnu ulogu u pružanju pomoći i pripremi pratećih studija koje će pomoći skupinama pregovarača. Direkcija bi faktički trebala sudjelovati u određenim poglavljima na kojima rade radne skupine u savjetodavnom kapacitetu, osobito onim koje se odnose na makroekonomsku politiku, EU fondove, finansijske usluge i socijalnu inkluziju i potencijalne sektore ekonomskog razvoja.

Aktivnosti na implementiranju Okvira razvoja Direkcije

Novim Pravilnikom transformiraju se postojeći Sektori, odnosno, u dobroj mjeri mijenjaju se njihovi nazivi, nazivi radnih mjesta, opisi poslova, broj izvršitelja, posebni uvjeti za radna mjesta, uvode se nove unutarnje organizacijske jedinice u okviru Sektora, a u Uredu direktora uvode se nova radna mjesta i to: šef Ureda-savjetnik, Stručni savjetnik za odnose s javnošću i Stručni savjetnik-interni revizor. Osim toga, uvodi se jedan novi Sektor, temeljem čega se u dobroj mjeri mijenja struktura menadžmenta Direkcije.

Direkcija je stalno, samostalno stručno tijelo Vijeća ministara BiH. Nadležna je obavljati poslove i zadatke utvrđene u članku 27a. i pripremati i javno objavljivati dokumente utvrđene u članku 27b. Zakona o Vijeću ministara BiH („Službeni glasnik BiH“, br.30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08) i u Odluci Vijeća ministara BiH o Direkciji za ekonomsko planiranje.

Dakle, sukladno Zakonu, Direkcija je nadležna za: koordiniranje pripreme godišnjih, srednjoročnih i dugoročnih makroekonomskih projekcija; koordiniranje pripreme godišnjih, srednjoročnih i dugoročnih strategija razvoja; monitoring implementacije godišnjih, srednjoročnih i dugoročnih strategija razvoja; istraživanja i analizu ekonomskih

trendova; istraživanja i analizu uključivanja svih slojeva društva u ekonomske tokove te zaostala istraživanja koja joj dodijeli Vijeće ministara BiH, odnosno vlade entiteta i Brčko Distrikta BiH, a u ostvarivanju navedenih nadležnosti Direkcija priprema i javno objavljuje: godišnje, srednjoročne i dugoročne makroekonomske projekcije; polugodišnje i godišnje izvještaje o ekonomskim trendovima u BiH; polugodišnje i godišnje izvještaje o implementaciji godišnjih, srednjoročnih i dugoročnih razvojnih strategija te godišnje izvještaje o stanju uključenosti svih slojeva društva u ekonomske tokove u BiH. U izradi navedenih dokumenata, obavezna je surađivati sa svim relevantnim institucijama na svim razinama vlasti u BiH te međunarodnim predstavnicima.

U tom cilju, a prema potrebi procesa rada, te složenosti i međusobnoj povezanosti poslova, u okviru osnovnih organizacijskih jedinica nalaze se unutarnje organizacijske jedinice. Unutarnji ustroj i istematizirana radna mjesta s opisom poslova i uvjetima za svako radno mjesto, uz punu suradnju izvršitelja na svim razinama u Direkciji, garancija su za profesionalno, blagovremeno i stručno obavljanje poslova iz nadležnosti Direkcije.

Pravilnikom su uspostavljeni Ured direktora i četiri osnovne organizacijske jedinice, i to:

1. Sektor za ekonomska i socijalna istraživanja,
2. Sektor za koordinaciju razvojnog planiranja
3. Sektor za vođenje projekata i koordinaciju,
4. Sektor za zajedničke i opće poslove.

Obrazloženje predloženih rješenja

Sadržaj Pravilnika, poslovi i zadaci Direkcije i načela unutarnje organizacije Direkcije, predloženi su u skladu sa zakonima i podzakonskim aktima.

U posebnom dijelu su uređena pitanja koja se odnose na radna mjesta, nazive radnih mjesta te ukupan broj izvršitelja na radnim mjestima, koji su prikazani u tabeli po unutarnjim i osnovnim organizacijskim jedinicama, sa tabelarnim prikazom.

Načela sistematiziranja radnih mjesta iz tabelarnog prikaza, nazivi radnih mjesta po osnovnim i unutarnjim organizacijskim jedinicama s detaljnim opisom poslova svakog radnog mjesta, vrstom i složenosti poslova, posebnim uvjetima koje mora ispunjavati svaki izvršitelj na konkretnom radnom mjestu, statusom izvršitelja na radnom mjestu i brojem izvršitelja na svakom radnom mjestu dati su posebno.

Pitanja koja se odnose na prijem državnih službenika u radni odnos, ovlaštenja i odgovornosti vezana za radni odnos državnih službenika, poslovi pomoćnika direktora, šefa unutarnje organizacijske jedinice, vršenje poslova ostalih državnih službenika te način na koji su državni službenici dužni obavljati poslove koji su im povjereni na radnom mjestu na koje su postavljeni uređena su posebno. Novi raspored sektora, na temelju dosadašnjeg iskustva bio bi efikasniji u radu DEP-a.

Urađen je Vodič za procjenu radnih učinaka za Direkciju, radi lakšeg praćenja napredovanja, izvršavanja radnih zadataka i ocjenjivanja zaposlenih državnih službenika. Prema Pravilniku o ocjenjivanju provodi se polugodišnje ocjenjivanje zaposlenih na temelju pojedinačno urađenih

planova rada za svakoga izvršitelja, te na temelju Plana rada za tekuću godinu koji se dostavlja na usvajanje Vijeću ministara.

Izrađen je Pravilnik za administratore sistema, za snimanje podataka (Backup manual) i unapređenje web stranice i sadržajem i izgledom. Statistička praćenja su unapređena Devinfo sistemom, a planira se i konkretna primjena u dokumentima koje DEP radi, posebno u izvještajima o razvoju.

Financijska sredstva

Za učešće u implementaciji Strateškog plana razvoja DEP-a 2011-2013. u Direkciji su zaposlena 22 izvršitelja, od ukupno 30 koliko ih je predviđeno sadašnjim Pravilnikom i 3 pripravnika.

Sredstva za prijem u radni odnos državnih službenika i zaposlenika u Direkciji u 2014. godini planirana su u okvirnim projekcijama sadržanim u Dokumentu okvirnog proračuna za razdoblje 2014.-2016. godina, odnosno u projekcijama proračuna Direkcije u okviru proračuna institucija BiH i međunarodnih obveza BiH za 2014. godinu, kojeg će se Direkcija pridržavati u granicama u kojima to date okolnosti budu nalogale.

Odobreni budžet DEP-a za 2014. godinu je 1.121.000,00 KM.

Višegodišnje planiranje

Iz IPA 2009 DEP-u je dodijeljeno 1,5 mil EUR-a za provođenje Twinning projekta- Strengthening the National Planning Process in Bosnia and Herzegovina u razdoblju od 27 mjeseci, sa implementacijom projekta od februara 2013. godine.

Kako je izvršavanje aktivnosti prema nadležnostima u Direkciji bilo vezano uz rad sa projektima, Direkciji je odobreno iz proračuna za 2013. i 2014. godinu 5% vrijednosti projekta kroz odluku o višegodišnjem planiranju sredstava da bi se osigurao kontinuitet u izvršavanju zadataka .

Prelazak na rad uz manju pomoć eksternih eksperata - izlazna Strategija

Kako je od 2007. godine Direkcija imala kontinuiranu pomoć stranih eksperata potrebno je napraviti strategiju za prelazak sa rada uz pomoć stranih eksperata na samostalan rada Direkcije u odnosu na zaposlene i na financijska sredstva.

U toku 2013. godine 20 stranih eksperata je bilo angažirano za provođenje Twinning projekta - Strengthening the National Planning Process in Bosnia and Herzegovina.

Novi Pravilnik je potrebno donijeti i primjenjivati kao temelj za razvoj Direkcije , da bi se postepeno mogle uvoditi nove funkcije, odnosno radna mjesta, na kojima su radili eksperti.

Ostale aktivnosti u DEP-u

Za svaku pojedinu godinu priprema se Plan rada i razrada po sektorima-izrađuju se pojedinačni planovi rada za svakog zaposlenika DEP-a.

Za svaku godinu Vijeće ministara usvaja Plan rada i Izvršenje Plana rada .

Za svaku godinu planira se proračun, te za još dvije godine na principu jedan plus dva – DOB.

Za svaku godinu pravi se poseban Plan obuke kadrova i treninga iz oblasti koje su u nadležnosti Direkcije.

Provođenje aktivnosti na prevenciji korupcije prati se primjenom Akcijskog plana borbe protiv korupcije u DEP-u.

Interna revizija i kontrola se prate putem primjene Pravilnika o internoj reviziji.

Rizici

Glavni rizici u radu institucije su vezani za postojanje političke volje za izgradnjom institucija na harmoničan način i za uspostavljanje sistema koordinacije, te ograničenja u financiranju koja su vezana za nova zapošljavanja i izgradnju kapaciteta institucije.

Rizik po funkcioniranje institucije koji može nastati u slučaju smanjivanja sredstava iz proračuna, kao posljedica mjera štednje, jer je u osnovi potrebno provoditi pola istih aktivnosti i u malim i velikim institucijama. Poseban rizik u radu je uspostava kvalitetnog načina koordiniranja rada sa ostalim državnim institucijama.

Nedovoljna mogućnost apsorpiranja znanja u radu sa ekspertima je rizik po tekuće poslove koji se redovno izvršavaju. Rad sa projektima koje financiraju donatori traži specifična znanja, raspoloživo vrijeme za planiranje zajedničkih aktivnosti i za provođenje istih. Rizik po kvalitetno obavljanje poslova u radu s projektima je nedovoljan broj zaposlenih.

Stjecanje i primjena specifičnih znanja, praćenje novih se dijelom odvija uz pomoć ADS-a. Za sve ostalo je potrebno raditi sa donatorima i organizatorima obuka i treninga (MMF, JVI, EC, bilateralne agencije) sa postojećim brojem zaposlenih. Redovno apliciranje po objavljenim pozivima će se nastaviti u ovom periodu.

Evaluacija Okvirnog razvoja Direkcije za ekonomsko planiranje 2018.

Evaluacija će se uraditi sredinom 2016. godine.

Prilog: Okvir za proračun DEP-a 2014.-2018.godine

2. Očekivane promjene u okruženju

U razdoblju nastajanja ovog razvojnog dokumenta, svjetsko je gospodarstvo prolazilo epizodu velike financijske i ekonomske krize koja je utjecala i na b-h. gospodarstvo, ali i iznijela na vidjelo mnoge slabosti postojećeg modela razvoja.

Zbog specifičnih ekonomskih okolnosti, za koje se može pretpostaviti da će ostaviti dalekosežne posljedice, ali i zbog procesa pristupanja Europskoj uniji može se očekivati da će se u okruženju u kojem djeluje Direkcija, kao samostalna upravna organizacija dogoditi promjene koje će utjecati i na njem daljni razvoj.

Poseban utjecaj na razvoj Direkcije dati će reforma javne uprave, koja bi trebala povećati obim posla i odgovornost u radu uspostavljanjem jasne koordinacije u radu institucija u BiH.

Direkcija u osmišljavanju svoje razvojne strategije polazi od očekivanih budućih potreba državnih institucija iskazanih kroz planove rada i sve druge planske i programske dokumente i društva u cjelini za ekonomskim analizama i izradom i koordiniranjem u izradi strateških dokumenata te joj je cilj te potrebe zadovoljiti na najbolji način.

Potrebe za ovim će biti dominantno obilježene različitim izazovima koji se, zbog njihove dugoročne naravi, već sada mogu predvidjeti, a oni su:

- proces EU integracija i daljnje širenje europskih integracija na prostor Jugoistočne Europe,
- jačanje konkurentne sposobnosti poduzeća kao preduvjet opstanka na tržištu,
- stvaranje novog modela rasta hrvatskog gospodarstva i ublažavanje vanjske neravnoteže,
- brža preobrazba u društvo temeljeno na znanju,
- pronalaženje odgovarajućih odgovora na nisku stopu aktivnosti i zaposlenosti radno sposobnog stanovništva te povećanje fleksibilnosti na tržištu rada,
- provedba strukturnih reformi u različitim područjima, od javne uprave do zdravstvenog i mirovinskog sustava,
- sagledavanje i ublažavanje negativnih socio-ekonomskih posljedica demografskih promjena,
- uvažavanje nužnosti ravnomjernog i održivog razvoja.

Svi će ovi izazovi utjecati na budući rad Direkcije koji će im svoje radne sposobnosti nastojati u što većoj mjeri prilagoditi, te dati svoj doprinos njihovom razumijevanju i pronalaženju odgovarajućih odgovora.

3. Vizija, misija i vrijednosti

U procesu dosadašnjeg rada, a posebno tijekom izrade strateških dokumenata, oblikovani misija, vizija i temeljne vrijednosti kojima će se voditi djelovanje Direkcije i koje trebaju osigurati ostvarivanje strateških ciljeva u šestogodišnjem razdoblju.

Vizija

U idućem petogodišnjem razdoblju Direkcija će nastaviti rad kontinuirano u cilju dostizanja kapaciteta za samostalno obavljanje svih potrebnih radnih zadaća koje su utvrđene zakonom.

Misija

Direkcija provodi razvojna istraživanja u polju ekonomije te osigurava izvršavanje svih zadataka koji su propisani zakonom s ciljem podizanja razine informiranosti nositelja ekonomske i srodnih politika, poduzetnika, kao i šire javnosti socio-ekonomskim pitanjima.

Vrijednosti

Provedba Okvira razvoja Direkcije zasnivati će se na sljedećim temeljnim vrijednostima;

- **kvaliteta rada** – s ciljem ostvarivanja općih strateških ciljeva Direkcije definirat će se i ostvarivati visoki istraživački standardi čime će se kvaliteta rada, bilo da se radi o dokumentima za Vijeće ministara ili za druge institucije podići na razinu usporedivih institucija u oblasti ekonomije;
- **neovisnost i nepristranost u radu** – kako bi se stekao i zadržao ugled državne institucije u polju ekonomije, Direkcija će slijediti načelo dobrog upravljanja, te raditi nepristrano i neovisno, što podrazumijeva da stajališta iznesena u dokumentima koji se urade moraju biti čvrsto utemeljena na rezultatima teorijskih i empirijskih istraživanja;
- **relevantnost** – Direkcija će poticati i provoditi ekonomske analiz, te tako doprinositi razumijevanju ključnih izazova s kojima se suočava b-h. gospodarstvo te pronalaženju odgovarajućih rješenja;
- **etičnost** – zaposleni u Direkciji će u svojem profesionalnom i javnom djelovanju, slijediti visoka moralna načela i načela profesionalne etike u skladu s Etičkim kodeksom i drugim aktima koji definiraju ovu oblast;
- **javnost rada** – radi podizanja opće razine razumijevanja gospodarskih i društvenih problema, Direkcija će javno predstavljati rezultate rada te sudjelovati u javnim raspravama i poticati ih argumentiranim stajalištima i rezultatima rada;
- **učinkovitost i racionalnost** – u svrhu povećanja učinkovitosti i racionalnosti u poslovanju Direkcije, unaprjeđivat će se **sustav upravljanja kvalitetom**, što podrazumijeva praćenje i poboljšanje internih procedura, od upravljanja projektima do upravljanja ljudskim potencijalima te procesima nabave opreme.

Strateški ciljevi

Direkcija je identificirala osnovni strateški cilj i dva dodatna strateška cilja koja su oblikovana kao podrška ostvarivanja osnovnog strateškog cilja.

Osnovni je strateški cilj Direkcije u srednjoročnom- petogodišnjem razdoblju:

I. Postati poznata i priznata kao organizacija u polju ekonomije i središte izvrsnosti u ekonomskim istraživanjima.

Dodatni su strateški ciljevi:

II. Biti povezan s gospodarskim okruženjem, aktivno prenositi rezultate analiza.

III. Podizati standarde kvalitete rada i tome prilagođavati svoju unutrašnju radnu i organizacijsku strukturu.

Osim strateških (općih) ciljeva, oblikovani su i **posebni ciljevi** koji doprinose ostvarenju općih ciljeva i odnose se na jednogodišnje razdoblje. Za svaki od posebnih ciljeva zadani su i pod-ciljevi, odnosno postignuća koja Direkcija planira ostvariti u razdoblju od 1 do 3 godine, a na putu ostvarivanja posebnih i općih razvojnih ciljeva.

Za ostvarivanje osnovnog dugoročnog razvojnog cilja, ***postati poznata i priznata kao organizacija u polju ekonomije i središte izvrsnosti u ekonomskim istraživanjima***, definirana su dva posebna cilja s odgovarajućim pod-ciljevima:

I.1. Direkcija je umrežena i aktivno sudjeluje u poslovima izrade strateških dokumenta u BiH, razvija se i djeluje kao neovisna i u svome radu samostalna organizacija.

I.2. Direkcija je središte za vrednovanje gospodarskih i društvenih učinaka pristupanja BiH i njihovog uključivanja u globalizacijske procese.

Za postizanje dodatnog dugoročnog razvojnog cilja, ***biti povezan s gospodarskim okruženjem, aktivno prenositi rezultate svoga rada domaćim i međunarodnim poslovnim subjektima, organizacijama i institucijama***, definirana su tri posebna cilja:

II.1. Direkcija je povezan s javnim i privatnim sektorom, te im aktivno prenosi rezultate rada.

Na putu postizanja ovoga cilja biti će povećana suradnja sa subjektima javnog i privatnog sektora te učvršćena i povećana suradnja s domaćim i međunarodnim institucijama, nevladinim organizacijama i udrugama civilnog društva.

II.2. Direkcija potiče partnersku suradnju sa akademskom zajednicom, poslovnim sektorom i državnim institucijama.

Rezultat ostvarivanja ovog cilja biti će postizanje prepoznatljivog utjecaja na suradnju akademskom i poslovnom zajednicom.

II.3. Direkcija je centar izvrsnosti i stručnosti za potrebe b-h. javne uprave u izradi strateških dokumenata od nacionalnog značaja.

Direkcija će uložiti napore kako bi rezultati stručnih i primijenjenih istraživanja postali prepoznatljiva osnova za donošenje odgovarajućih strateških odluka tijela državne uprave.

Unutar dodatnog razvojnog cilja, ***podizati standarde kvalitete rada i tome prilagođavati svoju unutrašnju radnu i organizacijsku strukturu*** određeno je četiri posebna ciljeva:

III.1. Razina znanja i analitičkih sposobnosti zaposlenih odgovara razini srodnih institucija.

Ostvarenje ovog posebnog cilja zahtijeva stalno stručno usavršavanje zaposlenih.

III.2. Razina stručnih znanja i vještina djelatnika u stručnim službama odgovara kompetencijama stručnih službi u poslovnom sektoru i međunarodnim institucijama.

Ovaj se posebni cilj planira ostvariti stručnim usavršavanjem djelatnika u stručnim službama.

III.3. Razina opremljenosti infrastrukture omogućuje samostalnost u radu i neovisna rad.

Za ostvarivanje ovog cilja je potrebno osigurati odgovarajuća ulaganja u opremanje prostora i njezino redovito održavanje.

III.4. Unutarnja je radna i organizacijska struktura usklađena sa standardima rada i u skladu s potrebama Direkcije i središta izvrsnosti u ekonomskim istraživanjima.

Pod-ciljevi usmjereni postizanju ovoga cilja su izgrađena projektna organizacija kao osnova istraživačkog rada, te uveden sustav kvalitete.

Ostvarenjem se svakog srednjoročnog cilja uklanjaju sadašnje slabosti i umanjuje utjecaj identificiranih prijetnji, a posebice onih povezanih sa:

- razvojem pojedinih specijaliziranih područja istraživanja, identificiranih kao značajnih za bolje pozicioniranje Direkcije ,
- razvojem uloge koordinatora u izradi stateškog planiranja i izrade strateških dokumenata sukladno zakonu,
- stručnim usavršavanjem zaposlenih,
- osiguranjem financijskih sredstava za provedbu strateški značajnih analiza i planiranja u polju ekonomije,
- povezanošću s poslovnom zajednicom,
- sustavnom javnom prezentacijom rezultata,
- međusobnom informiranošću, komunikacijom i suradnjom zaposlenih,
- povećanjem razine kompetencija djelatnika stručnih službi.

4. Aktivnosti i pokazatelji uspješnosti Direkcije

Direkcija je za svaki strateški cilj identificirala pokazatelje postignutih učinaka, a za svaki je poseban cilj razradila pod-ciljeve te im pridodala aktivnosti kojima ih planira ostvariti, kao i njima pripadajuće pokazatelje uložених resursa i pokazatelje ostvarenih rezultata.

Pokazatelji postignutih učinaka, koji prate svaki pojedini strateški cilj u najvećoj su mogućoj mjeri kvantitativno izraženi, a pokazatelji uložених resursa i ostvarenih rezultata također su oblikovani tako da se mogu kvantificirati te da se njima što bolje može pratiti uspješnost u provedbi Okvira razvoja Direkcije .

U ovom se poglavlju izdvajaju pojedine aktivnosti koje predstavljaju novinu u djelovanju Direkcije te će se provoditi na osnovi posebno pripremljenih i razrađenih planova, a namjeravaju se početi provoditi u kratkom roku. Takve su aktivnosti:

- **Razvoj specijaliziranih područja istraživanja** – već je prilikom izrade razvojnog dokumenta identificirano četiri specijalizirana područja istraživanja u kojima će se Direkcija razvijati i koja će definirati organizacijsku strukturu u budućnosti.
- **Prezentiranje rezultata istraživanja i prijenos znanja nositeljima javne politike** – Direkcija je u nekoliko proteklih godina prikupila znanja koja mogu koristiti

nositeljima javne politike u oblikovanju odluka, te je u općem interesu da se ta znanja prenesu nositeljima javnih politika, kao i da se, povezano s time, promovira primjena rezultata primijenjenih istraživanja.

- **Uvođenje sustava vrednovanja i nagrađivanja prema rezultatima djelatnika u stručnim službama** – kao i za djelatnike stručnih službi će se razraditi sustav nagrađivanja koji će poticati sudjelovanje u aktivnostima usmjerenim unapređenju uvjeta rada u Direkciji.

5. Područja istraživanja, organizacija i razvoj ljudskih potencijala

U sljedećem petogodišnjem razdoblju Direkcija će svoje potencijale usmjeravati u pet područja:

- gospodarski rast, ekonomska politika i konvergencija,
- tekuća gospodarska kretanja i kratkoročne prognoze ,
- regionalna ekonomika, održivost i razvojno upravljanje,
- industrijska ekonomika, inovacije i poduzetništvo,
- tržište rada, ljudski potencijali i socijalna pitanja.

Unutar područja **Gospodarski rast, ekonomska politika i konvergencija** obrađivat će se posebno sljedeće istraživačke teme:

- dugoročni gospodarski rast,
- sektorske analize i politike,
- makroekonomska konvergencija,
- financijsko tržište,
- institucionalna ekonomika,
- međunarodna razmjena, konkurentnost i inozemni dug,
- monetarna politika i konvergencija, te
- makroekonomska statistika i nacionalni računi.

Tekuća gospodarska kretanja, kratkoročne prognoze i fiskalna politika obuhvatit će napose istraživanja vezana uz:

- tekuća gospodarska kretanja,
- kratkoročne prognoze za b-h. gospodarstvo,
- gospodarske cikluse i projekcije,
- monetarna kretanja,
- tržište kapitala i novčano tržište,
- fiskalnu politiku.

U području **Održivost i razvojno upravljanje** istraživači će se baviti osobito sljedećim temama:

- lokalna i regionalna ekonomska analiza,
- strateško planiranje i upravljanje lokalnim i regionalnim razvojem,

- ekološka ekonomika i ekonomika okoliša,
- upravljanje prirodnim resursima, ekonomika i politika zaštite okoliša,
- urbana ekonomika i politika.

Istraživačke teme koje će se obrađivati unutar područja **Industrijska ekonomika, inovacije i poduzetništvo** bit će primjerice:

- poduzetništvo, vlasništvo i upravljanje,
- industrijska ekonomika,
- tehnološka strategija i upravljanje inovacijama,
- razvoj i marketing novih proizvoda,
- patentiranje i intelektualno vlasništvo,
- razvitak gospodarskih subjekata, strateško i poslovno planiranje i odlučivanje,
- financijsko tržište i financijsko upravljanje te
- društveno odgovorno ponašanje i odlučivanje.

Socioekonomske teme bit će predmet istraživanja unutar područja **Tržište rada, ljudski potencijali i socijalna pitanja**, a obuhvaćat će ponajprije:

- kretanja na tržištu rada i politike tržište rada,
- radne uvjete, politiku plaća i raspodjele dohodaka,
- troškove i proizvodnost rada,
- posljedice demografskih promjena i migracija,
- društveni kapital i institucije,
- upravljanje ljudskim potencijalima i promjenama unutar organizacija,
- socijalnu sigurnost i politiku socijalne zaštite te
- siromaštvo i socijalnu isključenost.

6. Zadaća Direkcije će biti u narednom razdoblju:

- razvijati kompetencije zaposlenih za provedbu istraživanja u specijaliziranim područjima u skladu s najboljom suvremenom istraživačkom praksom i na razini usporedivoj s onom u europskim istraživačkim organizacijama,
- planirati buduće potrebe za zapošljavanjem unutar Direkcije s ciljem osiguranja potrebnog kapaciteta za obrađivanje svih tema koje se smatraju relevantnima u pojedinim istraživačkim područjima te na taj način sudjelovati u razvoju ljudskih potencijala na razini Direkcije,
- sudjelovati u identificiranju potreba i nabavi istraživačke infrastrukture za razvoj specijaliziranih područja istraživanja (knjiga, časopisa, baza podataka, softvera i dr.),
- razvijati metode istraživanja primjerene pojedinim područjima istraživanja,
- sustavno prikupljati javno dostupne podatke i provoditi ciljana terenska istraživanja u specijaliziranom području istraživanja,
- definirati i pripremati javno dostupni *output* pojedinih istraživačkih područja (baze podataka, stručne publikacije, vodiče, izvještaje, priručnike i sl.),

- prijavljivati se na međunarodne i domaće natječaje za projekte (IPA II , donatori)
 - oblikovati ponudu istraživačkih projekata na teme iz specijaliziranih područja istraživanja,
 - pripremati podloge za izradu godišnjih planova rada Direkcije i izvještaja o radu,
- te druge poslove prema nadležnostima iz zakona i ostalih propisa koji reguliraju ovu oblast.

Prilozi

Prilog 1. Dobro upravljanje u Direkciji

Prilog 2. Tabelarni prikaz Okvira razvoja Direkcije

I tabelarni prikaz izrade strateških dokumenata

Prilog 1.

1. Dobro upravljanje u Direkciji za ekonomsko planiranje (Direkcija)

Jedan od ključnih elemenata od kojih zavisi uspješnost realizacije planskih dokumenata, pored načina pripreme, je svakako i način upravljanja procesom njihove implementacije. To je umnogome značajnije ukoliko je zemlja politički i administrativno kompleksno ustrojena sa mnoštvom aktera i nadležnosti na različitim nivoima vlasti koji trebaju djelovati zajedno da bi se iz postojećih ograničenih resursa postigli značajniji rezultati.

1.1. Dobro upravljanje u EU

Dobro upravljanje predstavlja jedan od okvirnih ciljeva Otvorenog metoda koordinacije (OMC – Open method of coordination) koji govori o važnosti dobrog upravljanja, uključivanja svih relevantnih aktera i transparentnosti procesa te predstavlja osnovni element procesa socijalnog uključivanja u EU, kao politički i administrativno složenoj zajednici koja se bazira na zajednički dogovorenim ciljevima i pravcima razvoja. Dobro upravljanje obuhvata dva važna procesa, naime proces „odlučivanja“ i proces „implementacije“ odluka odnosno mjera strateških planova u praksi. Dobro upravljanje uključuje efikasno i efektivno korištenje javnih sredstava, transparentno provođenje postupaka i izvještavanja.

1.2. Otvoreni metod koordinacije

Predstavlja okvir koji uspostavlja zajedničke ciljeve u oblasti ekonomskog i socijalnog razvoja (Lisabonska strategija, Strategija socijalnog uključivanja, te mehanizme praćenja implementacije na osnovu zajedničkih indikatora i izvještaja zemalja članica (npr. nacionalni izvještaji o socijalnoj zaštiti i socijalnom uključivanju NSR) i Europske komisije (Zajednički izvještaji o implementaciji razvojnih strategija). Efektivnost se bazira na mišljenju i izvještaju Evropske komisije o uspješnosti ili neuspješnosti („*soft laws*“) zemalja članica u cjelokupnom procesu koordinacije.

U cilju ostvarenja zajedničkih ciljeva Europske zajednice, kao socijalno kohezivnog društva, zemlje članice su obavezne da u okviru svojih izvještaja (Nacionalne Strategije za socijalnu zaštitu i socijalno uključivanje - NSR) demonstriraju **struktuirani dijalog** i **institucionalne aranžmane** koji podržavaju proces kreiranja politika (*priprema, implementaciji, monitoring i evaluacija*) kao i način uključivanja šireg kruga aktera: *lokalne i regionalne*

1.3. Dobro upravljanje - za realiziranje Strategije razvoja i Strategije socijalnog uključivanja BiH i novih strateških dokumenata za radoblje 2015.-2018. godine

Primjena otvorenog metoda koordinacije Europske zajednice u složenom društvu, znači da državni nivo zajedno sa entitetima i civilnim društvom definira razvojne ciljeve na području ostvarenja socijalno kohezivnijeg društva, te ključne razvojne prioritete i mjere (kao što je Strategija socijalnog uključivanja BiH). U tom procesu poštuju se i zajednički definirani ciljevi europske strategije socijalnog uključivanja, pri čemu se teži postupnoj harmonizaciji i prilagođavanju EU i na tom području.

Po tom principu, na osnovu zajednički usvojenih ciljeva i razvojnih prioriteta socijalnog uključivanja na nivou države, slijedi provođenje mjera i aktivnosti za njihovu realizaciju, na nivou entiteta, kantona i općina kroz akcione planove (na svakom nivou vlasti). Akcioni planovi obuhvataju mjere koje se odnose na pravne, institucionalne potrebe te potrebne investicije u širem smislu (investicije u materijalna i nematerijalna dobra).

Uz koordinaciju DEP-a i relevantnih državnih institucija uspostaviti će se sistem stalnog praćenja implementacije, te zajedničkog sistema izvještavanja nižih nivoa političko-administrativnog uređenja prema višim nivoima, da bi na kraju DEP pripremao zajednički godišnji izvještaj (ili dvogodišnji) o implementaciji Strategije socijalnog uključivanja za Vijeće ministara BiH, entitetske vlade i parlamente.

Potrebno je napomenuti da će Bosna i Hercegovina, kada stekne **status zemlje kandidata za članstvo EU**, preuzeti obavezu pripreme evropski usmjerenih strateških dokumenata kao npr. Memoranduma o zajedničkom uključivanju (JIM) u oblasti socijalnog uključivanja). U toj fazi, slijedit će operacionalizacija JIM-a (*kao zajedničkog strateškog dokumenta EU i BiH na području socijalnog uključivanja*) kroz pripremu **Strateškog koherentnog okvira** (Strategic coherence framework-SCF) na nacionalnom nivou i izradu **Operativnih programa** (npr. na entitetskim nivoima zbog nadležnosti odlučivanja i kreiranja socijalnih politika na entitetskom nivou vlasti). U tom periodu, izrada operativnih programa (OP) će se oslanjati na akcione planove Strategija ekonomskog i socijalnog razvoja BiH.

1.4. Pregled nadležnosti različitih nivoa vlasti u području procesa socijalnog uključivanja

U cilju primjene Otvorenog metoda koordinacije potrebno je jasno definirati tijela i institucije koje na različitim nivoima i u različitim fazama strateškog planiranja, obezbjeđuju političke odluke i nose odgovornost, kao i one koje su nadležne za implementaciju procesa (tehničko administrativni kapaciteti), kao i mehanizme koordinacije u procesu strateškog planiranja.

1.4.1. Nadležnosti državnog nivoa na području socijalnog uključivanja

a. Političke odluke i odgovornost u procesu strateškog planiranja u BH

Vijeće ministara BiH:

Vijeće ministara donosi odluke, zaključke i rješenja, usvaja nacрте i prijedloge zakona i predlaže ih Parlamentarnoj skupštini, te analize, informacije, strategijska dokumenta, programe, sporazume, protokole i druga akta u skladu sa svojim nadležnostima. Vijeće ministara odgovara za svoj rad Parlamentarnoj skupštini. Također sarađuje sa izvršnim i zakonodavnim organima Federacije Bosne i Hercegovine, Republike Srpske i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, ministarstvima i drugim institucijama i organima Bosne i Hercegovine vladama drugih država i međunarodnim organima i organizacijama.

Parlament BiH:

Parlamentarna skupština je zakonodavno tijelo nadležno za donošenje zakona potrebnih za provođenje odluka Predsjedništva ili za provođenje njenih funkcija prema ustavu, odlučivanje

o izvorima i iznosu sredstava za rad institucija Bosne i Hercegovine i za međunarodne obaveze Bosne i Hercegovine, odobravanje budžeta za institucije BiH, odlučivanje saglasnosti za ratifikaciju ugovora te druga pitanja potrebna za provođenje njenih funkcija, ili ona koja su joj dodijeljena zajedničkim sporazumom entiteta. U izvršavanju te uloge, Parlamentarna skupština djeluje u oblastima koje su Ustavom BiH definirane kao nadležnosti državnog nivoa vlasti.

Savjet projekta za pripremu Strategije razvoja BiH 2008-2013. godine i Strategije socijalne uključenosti BiH 2008.-2013. je uspostavljen Odlukom Koordinacionog odbora za ekonomski razvoj i evropske integracije Vijeća ministara BiH kao savjetodavna podrška DEP-u. Savjet projekta broji 10 članova od čega su po tri člana predstavnici Vijeća ministara i entitetskih vlada te jedan predstavnik Brčko Distrikta. Ovo je pozitivna praksa u vrijeme izrade prvih strateških dokumenata koje su uradili državni službenici u BiH uz tehničku pomoć donatora.

b. Administrativna potpora i koordinativni mehanizmi u procesu strateškog planiranja

Koordinacija pripreme strateških dokumenata je komplikovan proces za svaku vladu, koja treba da poveže ključne aktere na svim nivoima osiguravajući vlasništvo nad dokumentom, konsekus o zajedničkom pravcu razvoja javnih politika i efikasnost njihove implementacije. S obzirom na veličinu državnog aparata i veliki broj institucija u BiH, neophodno je da se zbog sprovodivosti strateških dokumenata uspostavi dobra koordinacija na nekoliko nivoa a koja bi uključivala:

1. Tijela koja donose odluke unutar i između vlada
2. Vodeće institucije za koordinaciju unutar i između vlada
3. Institucije na horizontalnom nivou koje vrše ključne procese planiranja politika i finacijskog planiranja.

1.4.2. Direkcija za ekonomsko planiranje BiH

je odgovorna za koordinaciju procesa pripreme Strategije socijalnog uključivanja BiH, te monitoringa implementacije na državnom nivou. Direkcija za ekonomsko planiranje je (*Zakon o izmjenama i dopunama zakona o Vijeću ministara BiH, Službene novine BiH, br. 81/2006*), nadležna za koordinaciju pripreme godišnjih, srednjoročnih i dugoročnih strategija razvoja kao i za monitoring njihove implementacije. U periodu 2004-2007 g. Direkcija je bila zadužena za monitoring implementacije Srednjoročno razvojne strategije SRS BiH (2004-2007). Naučene lekcije iz tog procesa, koji se odvijao kroz radne grupe formirane na sektorskom nivou, upućuju na to da je nemoguće na efikasan način pratiti implementaciju strateških dokumenata na svim nivoima, sa državnog nivoa, ukoliko ne postoje efikasne institucije monitoringa i na nižim nivoima vlasti.

1.4.3. Ministarstvo civilnih poslova BiH

je nadležno za obavljanje poslova i izvršavanje zadataka koji su u nadležnosti Bosne i Hercegovine i koji se odnose na utvrđivanje osnovnih principa koordiniranja aktivnosti, usklađivanja planova entitetskih tijela vlasti i definisanja strategija na međunarodnom planu u područjima: zdravstva i socijalne zaštite, penzija, nauke i obrazovanja, rada i zapošljavanja i kulture i sporta. Ministarstvo je nadležno za koordinaciju pripreme Strategije zapošljavanja na nacionalnom nivou (prema smjernicama EES). **Vijeće za djecu BiH** pri ministarstvu civilnih poslova je uspostavljeno kao nezavisno tijelo, savjetodavnog i koordinacijskog karaktera

Vijeća ministara BiH te koordinira pripremu i implementaciju „*Akcionog plana za djecu BiH period 2002-2010* (usvojen akcioni plan 2002)“, koji se fokusira na promociju prava djece, jačanje standarda zaštite kao i usklađivanje sa međunarodnim standardima i principima zaštite djece. Institucije BiH nadležne su za zaštitu dječijih prava (u skladu sa ciljevima Konvencije o pravima djeteta i pratećim protokolima - Fakultativnim protokolom uz Konvenciju o pravima djeteta o prodaji djece, dječijoj prostituciji i pornografiji i Fakultativnim protokolom uz Konvenciju o pravima djeteta o zabrani učešća djece u oružanim sukobima).

1.4.4. Agencija za rad i zapošljavanje BiH

je prema Zakonu samostalna institucija čije upravne strukture predlaže ministar Ministarstva civilnih poslova BiH. Nadležnosti agencije su da obavlja međunarodno predstavljanje i saradnju sa međunarodnim organizacijama i izvršava međunarodne obaveze iz oblasti rada i zapošljavanja; koordinira aktivnosti sa entitetskim vlastima i entitetskim zavodima za zapošljavanje u vezi sa zapošljavanjem u projektima od interesa za BiH; prikuplja informacije o ponudi i potrebama radne snage na međunarodnom tržištu rada i dostavlja informacije entitetskim zavodima; inicira sklapanje i potpisivanje međunarodnih ugovora iz oblasti rada, zapošljavanja i socijalnog osiguranja i da prati njihovo sprovođenje; prati sprovođenje konvencija Međunarodne organizacije rada i međunarodnih standarda u oblasti rada i zapošljavanja. Agencija ima koordinirajuću funkciju, zajedno sa entitetskim zavodima za zapošljavanje po pitanju **aktivne politike zapošljavanja (APZ)** kao ključne koordinirajuće funkcije Agencije. „**Reforma politike zapošljavanja i formiranje informacionog sistema tržišta rada**“ je projekat koji ima za cilj povećanje zapošljavanja putem efikasne politike tržišta rada (putem izrade okvirnog Zakona o radu, izrade dugoročne strategije zapošljavanja i akcionog plana, uspostavljanje informacionog sistema, izrada b-h. izvještavanja vezano za statistiku rada i zapošljavanja).

1.4.5. Ministarstvo za ljudska prava BiH

je nadležno za praćenje i provođenje međunarodnih konvencija i drugih dokumenata iz oblasti ljudskih prava i osnovnih sloboda, promovisanje i zaštita ličnih i kolektivnih ljudskih prava i sloboda, koordinaciju i pripremu izvještaja nadležnim domaćim organima i institucijama i međunarodnim institucijama i organizacija o provođenju obaveza iz međunarodnih konvencija i međunarodnih dokumenata, kreiranje i provođenje aktivnosti na ispunjavanju obaveza BiH u pogledu prijema u euroatlantske integracije, a posebno u vezi sa primjenom Evropske konvencije o ljudskim pravima i osnovnim slobodama i njenim protokolima. Nadalje je zaduženo za uspostavljanje i funkcioniranje Agencije za ravnopravnost spolova u BiH i staranje o ravnopravnosti spolova, praćenje, izrada i distribuiranje informacija o standardima, ostvarenjima i aktivnostima u oblasti ljudskih prava, saradnja sa vjerskim zajednicama, saradnja sa nacionalnim manjinama i njihovim udruženjima, saradnja sa institucijama i organizacijama zaduženim za traženje nestalih lica u BiH, saradnja sa Crvenim krstom/križom BiH i Međunarodnim komitetom Crvenog krsta/križa i humanitarnim organizacijama, staranje o pravima i pitanjima izbjeglica u BiH nakon utvrđivanja njihovog statusa. Ministarstvo je nadležno i za obavljanje poslova koji su u nadležnosti BiH i koji se odnose na utvrđivanje osnovnih načela koordiniranja aktivnosti, usklađivanja politika i planova organa vlasti BiH i međunarodne zajednice u oblasti: stambene politike, obnove i razvoja i projekta održivog povratka i njihovog evidentiranja.

1.4.6. Direkcija za evropske integracije BiH

je nadležna za koordinaciju poslova na usklađivanju pravnog sistema BiH sa standardima za pristupanje EU (acquis communautaire), provjeru usklađenosti svih nacrti zakona i propisa koje Vijeću ministara dostavljaju ministarstva i upravne organizacije sa direktivama "Bijele knjige -Priprema pridruženih zemalja Centralne i Istočne Evrope za integraciju u unutrašnje tržište Unije", usklađivanje aktivnosti organa i institucija u BiH koje se odnose na odgovarajuće aktivnosti potrebne za evropske integracije, koordinaciju nad provođenjem odluka koje donose nadležni organi i institucije BiH, entiteta i Brčko Distrikta BiH u odnosu na sve aktivnosti potrebne za evropske integracije, djelovanje kao glavni operativni partner institucija Evropske komisije u procesu stabilizacije i pridruživanja, koordinaciju pomoći EU". Direkcija za evropske integracije također učestvuje kao tehničko operativno tijelo za kontakte sa Evropskom komisijom, učestvuje u aktivnostima ili izrađuje nacрте zakona, drugih propisa i smjernica koje se odnose na proces uključivanja u evropske integracije".

1.4.7. Ured koordinatora za reformu javne uprave (PARCO)

koordinira reformske aktivnosti između Vijeća ministara, entitetskih i Vlade Brčko distrikta, blisko sarađujući sa Delegacijom Evropske komisije u BiH. Ured je koordinirao izradu (vlade na svim nivoima 2006. godine usvojile) državnu Strategiju reforme javne uprave i akcioni plan. Dalje, Ured koordinira, usmjerava i prati reformu javne uprave, kako Uprava uz primjenu najboljih evropskih praksi bila sposobna da provede cjelokupan proces eurointegracija i postane dijelom Evropskog administrativnog prostora.

Radne grupe koje čine predstavnici relevantnih državnih i entitetskih javnih institucija i predstavnici civilnog društva. Radne grupe uspostavljene su na nivou 6 strateških podciljeva kao i na nivou strateškog cilja „socijalno uključivanje“. Zadatak radnih grupa je izrada prijedloga strategije (usaglašenih prioriteta i mjera) i akcionog plana.

Horizontalna međun institucionalna koordinacija: Neophodno je osigurati da strateška dokumenta na odgovarajući način budu predstavljena u ključnim procesima planiranja javnih politika. Tako na nivou Vijeća ministara BiH bilo bi korisno uspostaviti mehanizam za stalnu koordinaciju između DEP-a sa Direkcijom za evropske integracije (DEI), Ministarstvom finansija i trezora BiH, Uredom koordinatora za reformu javne uprave i Generalnim sekretarijom.

2. Političko odlučivanje i odgovornost entiteta u procesu implementacije strategije socijalnog uključivanja

Vlada FBH: utvrđuje ekonomsku politiku, uključujući planiranje i obnovu i politiku korištenja zemljišta na federalnom nivou, uređivanje trgovine, uključujući carine, međunarodnu trgovinu i finansije, trgovinu unutar Federacije, prava industrijskog vlasništva, suzbijanje međunarodnog i međukantonalnog kriminala, posebno terorizma, neovlaštene trgovine drogom i organiziranog kriminala kao i saradnju sa Interpolom, utvrđivanje energetske politike, uključujući raspodjelu između kantona i osiguranje i održavanje potrebne infrastrukture i sl.

Parlament FBiH: donosi zakone o vršenju funkcija federalne vlasti, daje ovlaštenja kantonima da zaključuju sporazume sa državama i međunarodnim organizacijama, daje

smjernice Premijeru u vođenju vanjskih poslova, odobrava međunarodne sporazume i sl. Ustavom Federaciji BiH zdravstvena zaštita je u podjeljenoj nadležnosti između Federacije i kantona, gdje Federacija donosi zakone i politike, a kantoni su nadležni za njeno sprovođenje, organizaciju, osiguravanje sredstava za sprovođenje.

Vlada RS: Vlada RS je nadležna za predlaganje zakona, drugih propisa i općih akata, predlaže plan razvoja, prostorni plan, budžet, obezbjeđuje provođenje i izvršava zakone, druge propise i opšte akte, donosi uredbe, odluke i druga akta za izvršavanje zakona, daje mišljenje o prijedlozima zakona, drugim propisima i opštih akata koje Narodnoj skupštini podnosi drugi predlagač, utvrđuje načela za unutrašnju organizaciju ministarstava i drugih republičkih organa uprave i upravnih organizacija, postavlja i razriješava funkcionere u ministarstvima, drugim republičkim organima i upravnim organizacijama, usklađuje i usmjerava rad ministarstava i drugih republičkih organa i upravnih organizacija, vrši nadzor nad radom ministarstava i drugih republičkih organa i upravnih organizacija i ukida ili poništava njihove akte koji su u suprotnosti sa zakonom ili propisom Vlade.

Narodna skupština RS odlučuje o primjeni Ustava, donosi zakone, druge propise i opšte akte, donosi plan razvoja, prostorni plan, budžet i završni račun, utvrđuje teritorijalnu organizaciju Republike, vrši kontrolu rada Vlade i drugih organa koji su joj odgovorni, i sl.

Brčko Distrikt je jedinstvena jedinica lokalne samouprave u Bosni i Hercegovini, i prema tome ima nezavisan status od entiteta BiH što se tiče upravljanja i nadležnosti. Te nadležnosti su privreda Distrikta, finansije Distrikta, javna imovina, javne usluge / infrastruktura, kultura, obrazovanje, zdravstvena zaštita, zaštita životne sredine, socijalna zaštita, pravosuđe i pravne usluge, policija, stambena pitanja, urbanizam i prostorno planiranje, ostale nadležnosti neophodne za funkcioniranje Distrikta kao jedinstvene administrativne jedinice lokalne samouprave

Koordinatori/ce procesa pripreme: (BiH, Federacija, Republika Srpska, Brčko Distrikt): Glavni zadatak koordinatora jeste da osigura komunikaciju između DEP-a i entitetskih vlada kroz cjelokupni proces pripreme dokumenta.

2.1. Administrativni i koordinativni mehanizmi entiteta u procesu strateškog planiranja

Ministarstvo rada i socijalne politike FBiH vrši upravne, stručne i druge poslove utvrđene u zakonu koji se odnose na nadležnosti Federacije u oblasti: socijalne politike, rada, mirovinskog i invalidskog osiguranja, i to: politiku rada i zapošljavanja, radne odnose i prava iz radnog odnosa, zaštitu na radu, penzijsko-invalidskog osiguranja, međunarodne konvencije u skladu sa Ustavom Bosne i Hercegovine, ugovori i bilateralni sporazumi iz oblasti rada i zapošljavanja, socijalnu sigurnost i solidarnost, zaštitu civilnih žrtava rata, zaštitu lica sa invaliditetom, zaštitu obitelji, usvojenje i starateljstvo, socijalnu zaštitu i druge poslove utvrđene zakonom. Nosioци socijalne zaštite u FBiH su Vlada FBiH, kantoni i lokalna zajednica. Federalno ministarstvo oza rad i socijalnu politiku je odgovorno za socijalnu zaštitu i zaštitu porodica sa djecom, te ima obavezu da prati implementaciju zakona i federalnu legislativu, kao i da vrši superviziju stručnih aktivnosti u institucijama koje je uspostavila Federacija.

Federalno ministarstvo zdravstva vrši upravne, stručne i druge poslove utvrđene zakonom koji se odnose na nadležnosti Federacije u oblasti zdravstva, te ima sljedeće nadležnosti:

provođenje politike i strategije zdravstva u cjelini, razvoj i unapređenje sistema zdravstvene zaštite i zdravstvenog osiguranja, praćenje i provođenje federalnih zakona u oblasti zdravstva, izrada programa razvoja zdravstvene djelatnosti, te donošenje planova i programa mjera zdravstvene zaštite, međuentitetska i međukantonalna saradnja u oblasti zdravstva, koordiniranje i implementiranje projekata u oblasti zdravstva od značaja za Federaciju u saradnji sa međunarodnim vladinim i nevladinim organizacijama u skladu sa Ustavom Bosne i Hercegovine, a s ciljem rekonstrukcije i obnove zdravstvenog sistema, učestvovanje u implementiranju informatičkih projekata u oblasti zdravstva, osiguranje dostupnosti djelotvornim, sigurnim, kvalitetnim i ekonomičnim lijekovima i sprječavanju njihove zloupotrebe i druge poslove utvrđene zakonom.

Federalni zavod za penzijsko i invalidsko osiguranje prikuplja doprinose za mirovinsko i invalidsko osiguranje i isplaćuje mirovine, te provodi postupak za ostvarivanje prava iz mirovinskog i invalidskog osiguranja.

Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite RS osigurava očuvanje i unapređenje zdravlja građana i praćenje zdravstvenog stanja i zdravstvenih potreba stanovništva, unapređenje sistema i organizaciju zdravstvene zaštite u svim uslovima, stručno usavršavanje i specijalizaciju zdravstvenih radnika, organizaciju nadzora nad stručnim radom zdravstvenih ustanova, zdravstveno osiguranje i obezbjeđivanje zdravstvene zaštite iz javnih prihoda, proizvodnju i promet lijekova, otrova i opojnih droga, medicinske opreme i medicinskih pomagala, zdravstvenu ispravnost vode, sistem socijalne zaštite, društvenu brigu o porodici i djeci, djelatnost društvenih organizacija i udruženja građana u socijalno-humanitarnoj oblasti, pružanje informacija putem medija i drugih vidova informisanja o svom radu, vrši druge poslove u skladu sa zakonom i drugim propisima Republike Srpske i Bosne i Hercegovine.

Ministarstvo za porodicu, omladinu i sport RS u okviru svoje pravno-normativne nadležnosti, izrađuje i u formi nacрта predlaže Narodnoj Skupštini ili Vladi Republike Srpske, zakonska i podzakonska akta kao i druga akta od interesa za Republiku Srpsku a koja proizilaze iz nadležnosti Ministarstva.

Horizontalna međunacionalna koordinacija: Neophodno je osigurati da strateška dokumenta na odgovarajući način budu predstavljena u ključnim procesima planiranja javnih politika. Isto kao i na nivou Vijeća ministara BiH tako i na entitetskom nivou bilo bi korisno uspostaviti mehanizam za stalnu koordinaciju između npr. u RS između Ministarstva za ekonomske odnose i regionalnu saradnju RS, generalnog sekretarijata RS i Ministarstva finansija RS.

2.2. Politički legitimitet kantona u procesu strateškog planiranja

Kanton i Federacija su zajedno nadležni za jamčenje i provođenje ljudskih prava, zdravstvo, politiku zaštite čovjekove okoline, komunikacijsku i transportnu infrastrukturu u skladu sa Ustavom Bosne i Hercegovine, socijalnu politiku, boravku i kretanju stranaca, korištenje prirodnih bogatstava, sl. Nadležnosti mogu biti ostvarivane zajednički ili odvojeno, ili od strane Kantona uz koordinaciju sa federalnom vlašću, dogovarajući se na trajnoj osnovi, u skladu sa potrebama. Kanton može prenijeti svoje nadležnosti na opštinu i grad na svojoj teritoriji ili na federalnu vlast, na osnovu međusobnog dogovora i prihvatanja.

Kantonalne vlade: Kantoni imaju sve nadležnosti koje nisu izričito povjerene federalnoj vlasti. Posebno su nadležni za obrazovnu politiku, uključujući donošenje propisa o obrazovanju utvrđivanje i provođenje kulturne politike, stambene politike, uključujući

donošenje propisa koji se tiču uređivanja i izgradnje stambenih objekata, donošenje propisa o korištenju lokalnog zemljišta, donošenje propisa o unapređenju lokalnog poslovanja i dobrotvornih aktivnosti, donošenje propisa o lokalnim postrojenjima za proizvodnju energije i osiguranje njihove dostupnosti, provođenje socijalne politike i uspostava službi socijalne zaštite, stvaranje i primjenu politike kantonalnog turizma, razvoj turističkih resursa, finansiranje djelatnosti kantonalne vlasti ili njenih agencija oporezivanjem, zaduživanjem ili drugim sredstvima i sl. **Skupština kantona:** nadležna za usvajanje kantonalnih propisa.

2.3. Administrativni i koordinativni mehanizmi kantona u procesu strateškog planiranja

Nosioci socijalne zaštite u FBiH su po erd Vlade FBiH i kantoni i lokalna zajednica. Kantonalna ministarstva odgovorna za socijalnu zaštitu i zaštitu porodica vrše praćenje implementacije zakona, legislative i odluka donesenih u skladu sa federalnim Zakonom o osnovama socijalne zaštite od strane kantona. Kantonalna ministarstva su odgovorna za superviziju (monitoring) aktivnosti koje se provode u institucijama uspostavljenim od strane opština ili kantona.

2.4. Politički legitimitet općina u procesu strateškog planiranja

Uloga općina u upravljanju socijalnom politikom je prije svega limitirana i odnosi se prije svega na implementaciju politika socijalne zaštite. Odgovornost općina u oblasti socijalne zaštite se sprovodi kroz Centre za socijalni rad ili resorna odjeljenja u okviru općinskih vlasti u FBiH i RS (Centre za socijalni rad osnivaju opštinske uprave).

2.5. Administrativni i koordinativni mehanizmi općina u procesu strateškog planiranja

Centri za socijalni rad (CSR) od čega (u 2007. godini je evidentirano 116, 71 u F BiH i 45 u RS) dok u Brčko Distriktu ne postoje CSR, već samo jedan pododjel u okviru odjela za zdravstvo Vlade Brčko Distrikta.

3. Uvođenje dobroga upravljanja u proces kreiranja javnih politika u BiH

3.1. Uvođenje dobrog upravljanja u proces pripreme strateških dokumenata - Definiranje strateških ciljeva razvoja na razini BiH/entitetima

Odgovarajući na smjernice EU u pogledu otvorenog metoda koordinacije (OMC ciljevi, koji će se prilagoditi kada zemlja postane kandidatkinja za EU),

priprema strategija i pratećih akcionih planova slijedi kroz rad radnih grupa koje uključuju predstavnike državnog i entitetskih nivoa vlasti, civilnog sektora i predstavnike socijalnih partnera.

U procesu pripreme, radne grupe (koje uključuju predstavnike javnog, civilnog sektora, socijalnih partnera) će pripremiti **okvirni Akcioni plan** na nacionalnom nivou, koji će postaviti osnovu za dalju operacionalizaciju okvirnog akcionog plana kroz akcione planove entiteta, kantona, opština. Akcioni planovi nižih nivoa će u obzir uzimati pravne, institucionalne, ljudske resurse kao i plan investicija neophodnih za njihovu implementaciju.

Uključenost civilnog društva je obezbjeđena kroz njihov angažman u radnim grupama, ali i kroz proces konsultacija (okrugli stolovi), a u proces implementacije preko tijela za koordinaciju na entitetskom/BD nivou gdje se razmatra definiranje i provođenje politika vezanih za realizaciju strateških ciljeva.

3.2. Priprema akcionih planova na kantonalnim i općinskim nivoima

Uključivanje predstavnika kantonalnih i općinskih nivoa vlasti u ovoj fazi procesa je neophodna jer će se to reflektovati na mogućnost implementacije strategija na ovim nivoima vlasti, znajući da je veći dio funkcija u oblasti socijalne politike (socijalna zaštita, obrazovanje, sl.) u nadležnosti ovih nivoa.

Prvo, kantonalni i općinski nivoi u skladu sa okvirnim akcionim planom i akcionim planovima entiteta pripremaju svoje akcione planove uzimajući u obzir specifičnost ključnih problema na lokalnom nivou pri čemu navode raspoložive finansijske, institucionalne, ljudske resurse neophodne za implementaciju strategije. Akcioni planovi obavezno uključuju mehanizme poticanja partnerstva sa civilnim sektorom

Civilno društvo je uključeno u pripremu ključnih politika i investicionih projekata na kantonalnom i općinskom nivou, koje obezbjeđuju realizaciju zajednički dogovorenih nacionalnih prioriteta socijalnog uključivanja.

Uključivanje predstavnika akademske zajednice treba omogućiti korištenje već stečenoga znanja i prenošenja istoga na buduće generacije.

3.3. Uvođenje dobrog upravljanja u proces implementacije strateških dokumenata

Implementacija politika na osnovu strategija odvijat će se kroz partnerstva na različitim teritorijalnim nivoima prema političkoj i administrativnoj organizovanosti (BH, entiteti, kantoni, opštine). Jedan način ostvarenja OMC ciljeva jeste kroz **partnerstvo u projektima** koje se veže na akcione planove entiteta, kantona i općina i u skladu je sa nacionalnim prioritetima.

Iskustva pokazuju da su politike zapošljavanja i socijalnog uključivanja dosta kompleksne kada se pokušavaju primjeniti u praksi te postaje čak i nemoguće kada je u njihovu implementaciju uključen jedan ili manji broj institucija. Pitanja socijalnog uključivanja obuhvaćaju niz tema koja zahtjevaju širok pristup u njihovom definisanju i implementaciji. Multisektorski integrativni pristup koji ne samo da obuhvaća različite horizontalne sektore, nego i različite nivoe vlasti i civilni sektor je pristup koji može mobilizirati sredstva i stvariti promjene u implementaciji politika zapošljavanja i socijalnog uključivanja.

Primjeri partnerstva javnog i NVO sektora u implementaciji politika socijalnog uključivanja su brojni. Jedan od takvih primjera u oblasti zapošljavanja su svakako teritorijalni paktovi koji uključuju sve relevantne aktere javnog i civilnog sektora u implementaciji politika zapošljavanja.

4. Uvođenje dobrog upravljanja u proces monitoriga implementacije Strategije socijalnog uključivanja BiH

Uspostavljanje efikasnih mehanizma za monitoring na nižim nivoima je izazov koji još stoji ispred zajednice aktera socijalnog uključivanja u BiH. Implementacija strategija će se provoditi kroz realizaciju akcionih planova entiteta, kantona i općina, koji će se oslikavati kroz definiranje i realizaciju sektorskih politika te ključnih razvojnih projekata na nivou entiteta/BD, kantona i općina, pa je za efikasno praćenje procesa i njegovog outcoma, na svim tim nivoima potrebno uspostaviti i sistem izveštavanja.

4.1. Monitoring implementacije strateških dokumenata na razini države

DEP će pratiti implementaciju Strategija na osnovu okvirnog Akcionog plana te će pripremiti način izvještavanja nižih nivoa vlasti prema DEP-u. Uloga DEP-a u ovom procesu je usmjerivačka, kroz pripremanje smjernica za pripremu akcionih planova, koje će uključivati i sistem izvještavanja za niže nivoe te po potrebi pružanje stručne podrške kod definisanja akcionih planova, njihove implementacije i izvještavanja.

4.2. Monitoring implementacije strateških dokumenata na razini entiteta u BiH

Svaki entitet će uspostavljati strukture monitoringa u skladu sa svojim uređenjem, pri čemu je važno osigurati tehničko-administrativni kapacitet institucije za operativnu provedbu monitoringa, kao i uspostaviti tijela, koja će kroz uključivanje svih aktera u procesu implementacije osigurati djelovanje cjelokupnog sistema „dobrog upravljanja“.

Dakle entiteti/BD će sami definirati svoja tijela (institucije) za monitoring, kao i savjetodavna tijela, uključujući i predstavnike civilnog društva. Ove institucije će izvještavati prema državnom nivou (DEP-u), koji će pripremati zajedničke izveštaje za Vijeće ministara i Parlament BiH.

4.3. Monitoring implementacije strateških dokumenata na razini kantona u BiH

Monitoring bi trebao da se oslanja na sličan način kao na entitetskom nivou, kroz tzv. SPUG-ove od kojih je samo jedan kao pilot projekat formiran Odlukom Vlade Tuzlanskog kantona. I ovdje kao i na višim nivoima vlasti treba da se zastupa princip dobrog upravljanja te na kantonalnom nivou da se formira ili definiše tijelo (institucija) koje će koordinirati pripremu kantonalnog akcionog plana a isto tijelo bi bilo odgovorno za monitoring implementacije (prema instrukcijama DEP-a) akcionog plana na kantonalnom nivou.

4.4. Monitoring implementacije strateških dokumenata na općinskom nivou

Otvoreni mehanizam koordinacije predstavlja smjernice dobrog upravljanja procesom socijalnog uključivanja, ali da bi se obezbjedila njegov djelotvornost, svi nivo vlasti će morati izvještavati o određenim procesnim indikatorima koji se odnose na stepen uključenosti predstavnika civilnog društva, te da li su politike diskutovane sa civilnim sektorom prije zvaničnog usvajanja i na koji način, koliko puta su se sastajali i slično.

Ovaj vid monitoringa će omogućiti veću transparentnost procesa i vremenom utjecati na promjene u samom načinu kreiranja javnih politika.